

Alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

- **Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman raportti 2023**
- **Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman raportti 2023**

Sisältö

	Dian nro
1. Johdanto	3
2. Tarkoitus ja tavoitteet	4
3. Lainsäädäntö	5
4. Kymenlaakson alueellisen hyvinvointikertomustyön rakenne 2023	6
5. Kymenlaakson hyvinvointialueen hyte-lautakunnan tehtävät	7
6. Maakunnalliset hyte-työryhmät	8
Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraportti 2023	10-20
Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman raportti 2023	21-30
Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman raportti 2023	31-36

1. Johdanto

- ▶ Tässä Alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa 2023 arvioidaan Kymenlaakson alueelliselle hyte-työlle asetettujen välitavoitteiden toteutumista (syksy 2022-syksy 2023).
- ▶ Alueellista hyvinvointikertomuksen vuosiraporttia täydentävät Maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman raportti 2023 sekä Alueellisen ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman raportti 2023.
- ▶ Raporttiin on lisätty kuntalaiskyselyt hyte-työn toteutumisesta:
 - **Hyvinvointikysely ikääntyneille tai tulevaisuuden ikääntyville kymenlaaksolaisille** (1002 vastausta) <https://kymenhva.fi/wp-content/uploads/2023/12/Kymenhva-Ikaantyneen-vaeston-Hyte-kysely-tulosten-tiivistelma.pdf>
 - **Päihdetilannekysely Kymenlaakson asukkaille** (3281 vastausta) <file:///C:/Users/00002330/Downloads/Paihdetilannekyselyn-alueellinen-yhteenvedo-2023.pdf>

Kymenlaakson alueelliset
hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen strategiset painopisteet:

Kymenlaakson asukkailla on
mahdollisuus

- 1) elää päihtetöntä elämää ja saada tukea siihen
- 2) terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen
- 3) elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä
- 4) merkitykselliseen elämään

<https://kymenhva.fi/hyvinvointialue/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/>

2. Tarkoitus ja tavoitteet

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2020–2025 sekä väestöryhmäkohtaiset hyvinvointisuunnitelmat ovat strategisia asiakirjoja. Asiakirjat on päivitetty vuoden 2023 aikana vastaamaan hyvinvointialueen strategian tavoitteisiin.

- **Tarkoitus on tuottaa yhtenäinen tilannekuva kaikille toimijoille ja koota eri toimijoiden resursseja yhteisten tavoitteiden suuntaiseksi.**
- **Toimivat tiedolla johtamisen välineenä ja tarjoavat päätöksenteon tueksi kokonaiskuvan maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden tilasta.**
- Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet on laadittu monialaisen työryhmätyöskentelyn tuloksena ja ne perustuvat väestön terveysseurantatietoihin sekä asiantuntijatietoon.

Tavoitteena on lisätä kymenlaaksolaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta:

- Painopisteiden toteutumista tukevat tavoitteet on suunniteltu toteutettavaksi alueellisella tasolla, Kymenlaakson hyvinvointialueella sekä alueen kunnissa ja järjestöissä.
- **Tavoitteena on uudistaa alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoiminnan rakenteita, jolloin se tukee myös hallitusohjelman käytäntöönpanoa: painopisteen siirtymistä raskaista palveluista ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.**

3. Lainsäädäntö

Sote-järjestämislaki § 7, § 29

Hyvinvointialueen on toimittava yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. Lisäksi hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä yhteistyötä muiden hyvinvointialueella toimivien julkisten toimijoiden sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Hyvinvointialueen on seurattava alueensa väestön hyvinvointia ja terveyttä väestöryhmittäin.

Hyvinvointialueen on valmisteltava valtuustolleen alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma väestön hyvinvoinnista, terveydestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä. *Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan yhteistyössä alueen kuntien kanssa.*

5. Kymenlaakson hyvinvointialueen hyte-lautakunnan tehtävät

Hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta johtaa ja kehittää toimialaa ja vastaa sen palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä hyvinvointialuestrategian linjausten ja palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Lautakunta edustaa hyvinvointialuetta ja käyttää hyvinvointialueen puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Lautakunnan yleisenä tehtävänä on suunnitella, kehittää, ohjata ja valvoa vastuualueensa palveluja sekä arvioida toiminnan vaikuttavuutta
Lautakunta

- 1. vastaa hyvinvointialueen hyvinvoinnin strategisten linjausten valmistelusta** sekä näihin liittyvän alueyhteistyön kehittämisestä,
- 2. päättää määrärahojen puitteissa järjestöjen toiminta-avustuksista sekä kumppanuussopimuksista** hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen ja osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin sekä muihin hyvinvointialueen strategioiden mukaisiin toimintoihin. Lautakunnan tehtävä on myös **edistää järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia.**
- 3. vastaa yhteistyöstä Kymenlaakson maakunnallisen järjestöjen neuvottelukunnan kanssa.** Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa maakunnallisen järjestöjen neuvottelukunnan asemaa osana hyvinvointialueen ja kuntien johtamis- ja päätöksentekorakenteita sekä **vahvistaa hyvinvointialueen demokratia- ja osallisuusrakenteita ja tuoda päätöksentekoon järjestöjen erityisasiantuntijuutta** vastinpariksi julkiselle sektorille.
- 4. kehittää hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä asiakaslähtöisyyttä palvelujen järjestämisessä,**
- 5. valmistelee alueellisen hyvinvointikertomuksen aluevaltuustokausittain ja raportoi sen toteutumisesta vuosittain,**
- 6. ohjaa ja seuraa kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi,**
- 7. kehittää järjestö- ja sidosryhmäyhteistyötä,**
- 8. seuraa THL:n tuottamien hyvinvointi –indikaattorien tilan kehittymistä ja tekee ehdotuksia tarvittavista toimenpiteistä hyvinvoinnin edistämiseksi,**
- 9. arvioi Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoiminnan vaikuttavuutta,**
- 10. toimii hyvinvoinnin seuranta- ja ohjausryhmänä.**

6. Maakunnalliset hyte-työryhmät

Alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportin koontiin ovat osallistuneet:

Alueelliset monialaiset hyte-työryhmät (hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, seurakunnat, maakunnan liitto)

- Maakunnallinen hyte-työryhmä
- Alueellinen elintapaohjauksen kehittämistyöryhmä
- Alueellinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä
- Alueellinen osallisuustyöryhmä

- Kymenlaakson LAPE-ryhmä
- Ikääntyneen väestön maakunnallinen yhteistyöryhmä

- Lisäksi on kuultu hyvinvointialueen eri palveluiden edustajia

Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraportti 2023

~ Voidaan hyvin yhdessä ~

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Nikotiiniton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Pelihaittojen vähentäminen

Vuoden 2023 välitavoitteet/teemat: Missä on onnistuttava?	Jatkovalmistelu ja vastuutaho/yhdyspinta Sote-palveluiden, kuntien, järjestöjen vastuut. Yhdyspinnat, jotka vaativat yhteistyörakenteita.	Toteuma:	Toimenpiteen tilanne
---	---	-----------------	--

1. Hyvinvointialueen ja kuntien väliset ehkäisevän päihdetyön rakenteet kunnossa ja yhteiset toimintamallit: Pakka-toimintamallin maakunnallinen edistäminen	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, alueellinen ept-työryhmä	1.-4. THL:n päihdetilannekysely koko maakunnan väestölle kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä. Nuorten päihdepolkumallin kehitystyö Nuorten matalan ja oppilas- ja opiskeluhuollon kanssa. Kehittämiskoordinaattori (Miepä, EPT) rekrytointi 10/2023. Maakunnallisen Pakka-toimintamallin edistäminen on viivästynyt, aloitetaan 2024.	
2. Ennaltaehkäisevät toimet sekä nikotiinittomuusohjelmat ja -ryhmät eri toimijoiden yhteistyönä	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, alueellinen ept-työryhmä	2. Valtakunnallinen nikotiiniriippuvuudesta vieroittautumisen tukipalvelu <i>28 päivää ilman Teams-ryhmät</i> käytössä. Lisäksi nikotiinista vieroitusta tapahtuu KymenHVA:n yksilövastaanoitoilla. Asiakkaita voidaan ohjata Arkeen voimaa- ryhmiin. Nikotiiniton Suomi 2030 ohjelman toimenpiteet etenee kunnissa.	
3. Päihdehaittojen vähentämistyö. Liikenneturvallisuuden parantaminen ehkäisevällä päihdetyöllä: Päihderattijuopumusten ennaltaehkäisy	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, alueellinen ept-työryhmä, Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmä	3. Matkalla muutokseen –ryhmät päihderiippuvaisille (Kouvola 6 ja Kotka 3). Ilmoittautuneita yht. 65, ryhmän kävi loppuun 41 ja keskeyttäneitä 24. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen chat avatui 6.9.2023 Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman Päihteet liikenteessä –painopisteen toimenpiteet etenee monialaisena yhteistyönä. Päihderattijuopumusten ennaltaehkäisy työryhmä aloittaa v. 2023 lopussa. Kirjelmä anniskeluravintoloille pikkujoulukauden alussa liittyen päihderattijuopumusten ehkäisyyn (Liikenneturva, kunnat, ELY-keskus, AVI).	
4. Pelihaittojen ehkäisy: <i>Yhteispeleillä</i> - hankkeessa mallinnettujen toimintamuotojen vakiinnuttaminen	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, alueellinen ept-työryhmä	4. Tiltti-toiminta vakiintunut. Maakunnassa rahapelaajat ja läheiset saavat tukea entistä laajemmin. Puheeksioton ja peliriippuvuuden hoidon toimintamallit käytössä KymenHVA:lla: https://kymenhva.fi/terveys-ja-sairaanhoito/paihteet-ja-riippuvuudet/pelaaminen/ Vanhenpainwebinaari pelaamisesta ja some-riippuvuudesta.	

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

Nostot ja huomiot:

Kymenlaakson päihdetilannekysely 1.-31.10.2023 maakunnallisesti eri ikäryhmille.

Ota puheeksi -korttien päivittäminen ja levittäminen laajasti (KymenHVA, kunnat, järjestöt).

Maakunnallisten ehkäisevän päihdetyön rakenteiden kehittäminen odottaa vahvempaa alueellista koordinaatiota. Kehittämiskoordinaattori (Miepä, EPT) rekrytointi 10/2023.

Maakunnallisesti huoli nuorten kasvavista päihdekokeiluista sekä nikotiinituotteiden käytöstä.
- Valtakunnallisesti suunta on ollut laskeva, mutta Kymenlaakson alueella suunta ollut päinvastainen.

Esihenkilöiden ja ammattilaisten sitoutumisessa toimintamalleihin on kehitettävää.

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyypin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistiterveyden edistäminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Vuoden 2023 välitavoitteet/teemat:

Missä on onnistuttava?

Jatkovalmistelu ja vastuutaho/yhdyspinta

Hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen vastuut. Yhdyspinnat, jotka vaativat yhteistyörakenteita.

Toteuma:

Toimenpiteen tilanne

1.-4. Elintapaohjauksen digitaalisen palvelutarjottimen (*Elma*) jatkokehittäminen. Elintapaohjauksen ryhmätoiminnan jatkokehittäminen monialaisena yhteistyönä.

Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit, alueellinen elintapaohjauksen kehittämistyöryhmä

1.-4. RRP-hankkeessa **hyte-palvelutarjottimen jatkokehittäminen** → käyttöönotto 2024. **PTV-kuvaukset aloitettu (järjestöt, kuntien liikuntapalvelut).**

Elintapaohjauksen ryhmiä yht. 37, osallistujia 273 (*Verkkopuntari-, Arkeen voimaa-,* Elintapamuutosryhmät/läsnäolo). Asiakastyytyväisyys, NPS 80 %. Alueen **työterveyshuoltojen kanssa elintapaohjauksen yhteistyö** aloitettu 5/2023.

etenee

1. Liikuntälähetteen käyttöönotto

Hyvinvointialue, kunnat: kuntien liikuntapalvelut

1. Liikuntälähetteen käyttöönotto 8/23. Kuntien liikuntaneuvojat ja hyvinvointialueen henkilöstöä koulutettu lähetteen käyttöön. Sote-ammattilaisten infoissa 600 osallistujaa. Liikuntälähetteitä tehty 99 kpl.

valmis

etenee

2. Diabeteksen digitaalisen hoitopolun (sis. 2 tyyppin diabeteksen ehkäisyyn) käyttöönotto

Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, työterveyshuolto

2. Kehittäminen syksyllä -23, käyttöönotto 1/24. KymenHVA: **DM-liiton Hyvinvoinnin polut käytössä ja Aikuisten lihavuuden hoitoketju valmis (linkitys kuntien ja järjestöjen paleluihin).**

etenee

3. Muistiterveyden edistämisen hoitoketjun jatkokehittäminen ja käyttöönotto

Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, työterveyshuolto

3. Muistiterveyden edistämisen malli, rakenteet ja ohjauspolut luoto yhteistyössä KymenHVA (pth+esh), kunnat, järjestöt → puheeksiotto ja tunnistaminen osana elintapaohjausta (Finger-toimintamalli).

etenee

4. Lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvointiin panostaminen ja osallisuuden vahvistaminen

Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit

4. KymenHVA: Mielenterveystalon *Ohjattu omahoito* –menetelmäkoulutus (vastaanottopalvelut, perhekeskus, Kaiku24). *Mielialaryhmät* asiakkaille joilla mieliala- tai masennusoireilua yht. 9 ryhmää, 54 osallistujaa.

Aikuisten elintapaohjauksen toimintamallit jalkautettu perhekeskuksiin. Vanhemmuus -webinaarit. IPC- ja Cool Kids-interventiot otettu käyttöön. Lasten 0-12 vuotiaiden mielenterveyden tuen polun päivittäminen yhdessä verkoston kanssa (KymenHVA, kunnat, järjestöt, seurakunnat) etenee.

etenee

Vanhempien mielen hyvinvoinnin tueksi järjestetty matalan kynnyksen ryhmätoimintaa: *Vain vähän väsyneet* ja *Äitien voimaryhmä*.

Järjestöille ja kunnille jalkautettu mallia Mielenterveyden haasteiden puheeksiottoon.

etenee

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyypin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistiterveyden edistäminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

- **Hyvinvointialueen tapahtumakalenteriin** on koottu mm. tiedot alkavista ryhmistä, infoista, tapahtumista: <https://kymenhva.fi/tapahtumat/>
- **Digiterapiakeskus (etäkuntoutuspalvelut) yhteistyö.** Mahdollisuus fysioterapeutin ohjaukseen ja tukeen elintapaohjauksessa esim. liikuntaneuvonta.
- **Kat (kokemusasiantuntija) -yhteistyö** käynnistettiin syksy -22. Kat-ryhmä jossa ohjaajana kokemusasiantuntija(t) käynnistyi keväällä -23. Mielialaryhmän jälkeen Kouvolassa ja Kotkassa osallistujia yhteensä 14 henkilöä.
- **Terapianavigaattorin pilotointi alueella alkanut 9/2022** ja linjattu organisaatiossa käyttöön otettavaksi alkuvuodesta 2023. Koulutustunnukset 110:lle ammattilaiselle. Aiemmin koulutettu 60 ammattilaista. Kaikkien terveysasemien hoitajat koulutetaan syksyn -23 ja alkuvuoden -24 aikana. Terapianavigaattoria on käytetty tilannekartoitukseen / oman tilanteen arviointiin 665 kpl ajalla 5-11/2023.

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

Nostot ja huomiot:

Positiivista:

Liikuntalähetteen käyttöönotto kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä.

Yhteistyö alueen työterveyshuoltojen kanssa.

Kehitettävää:

Vuoropuhelun ja tiedottamisen lisääminen yhdyspinnoilla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaiskoordinaatio Kymenlaakson hyvinvointialueella.

Elintapaohjauksen resursointi (hyvinvointialueen vastaanottopalveluissa kaksi hyvinvointivalmentajaa).

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

Vuoden 2023 välitavoitteet/teemat: Missä on onnistuttava?	Jatkovalmistelu ja vastuutaho/yhdyspinta Hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen vastuut. Yhdyspinnat, jotka vaativat yhteistyörakenteita.	Toteuma:	Toimenpiteen tilanne
1.-2. Lähisuhdeväkivallan tunnistamisen ja puheeksioton maakunnallisen toimintamallin luominen. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinoinnin ja rakenteiden luominen kuntiin ja hyvinvointialueelle.	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt	1. Väkivallan puheeksioton ja ennaltaehkäisyn mallien päivittäminen sekä tietoisuuden lisäämistä tehty monialaisena yhteistyönä. Lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamisen ja tunnistamisen maakunnallisen mallin työstäminen jatkuu Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän kanssa. Valmistuneet opinnäytetyöt (sosionomi AMK): - <i>Lähisuhdeväkivallan kartoituksen tavoista Kymenlaakson hyvinvointialueen lasten-, nuorten- ja perheiden palveluissa.</i> - <i>MARAK:n tunnettavuudesta</i> Marak-koulutuksia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille on pidetty 2 kertaa. Toimintaohje ammattilaisille ja esite kuntalaisille yhteystietojen päivitys tehty. Turvallisuusopas vanhemmille -oppaan sisällön tuottaminen aloitettu.	
2. Osallistuminen itsemurhien ehkäisyverkoston muodostamiseen.	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt	2. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattorin tehtävässä on aloittanut projektikoordinaattori 9/2023-12/2024. Maakunnallisen väkivaltafoorumin uusi nimi on Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä ja sen uudelleen järjestäytyminen hyvinvointialueella on alkanut a) Työryhmän jäsenten nimeämiset 11/2023 b) Työskentelyn käynnistäminen 12/2024	

Huomioitavaa:

Kymenlaakson alueellinen arjen turvallisuusohjelma 2024-2025 (valmistunut 2023).
Arkeen voimaa –ryhmät käynnistyneet, yhtenä tavoitteena mm. syrjäytymisen ehkäisy.

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

Nostot ja huomiot:

Maakunnallisen turvallisuusohjelman valmistuminen monialaisena yhteistyönä.

LAPE- teematunti *Millaisina lasten ja nuorten aggressiivinen käytös ja väkivaltaiset teot näyttäytyvät eri viranomaisten silmin?* Aihetta ja toimenpiteitä työstetty monialaisena yhteistyönä (LAPE) → maakunnallinen huoli ilmiöstä ja kehityksen suunnasta.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn projektikoordinaattori aloittanut (KymenHVA) 9/2023-12/2024.

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

Vuoden 2023 välitavoitteet/teemat: Missä on onnistuttava?	Jatkovalmistelu ja vastuutaho/yhdyspinta Hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen vastuut. Yhdyspinnat, jotka vaativat yhteistyörakenteita.	Toteuma:	Toimenpiteen tilanne
<p>1.-2. Hyvinvointialueen osallisuusohjelma</p> <p>1.-2. Asiakaskokemuksen kuuleminen ja palautteen huomioiminen toimintojen kehittämisessä</p> <p>1.-2. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen</p> <p>1.-2. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen: OLKA-hanke: koordinoitu järjestö- ja vapaaehtoistoiminta sairaaloihin</p> <p>1.-2. Maakunnallisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman päivittäminen ja jalkauttaminen</p>	<p>Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt</p> <p>Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt</p> <p>Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt</p> <p>Hyvinvointialue, järjestöt, yhdistykset, kunnat</p> <p>Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, maakunnallinen kulttuurihyvinvoinnin verkosto</p>	<p>1.-2. Osallisuusohjelma hyväksytty 20.6.23 (yhtymävaltuusto).</p> <p>1.-2. Kymenlaakson hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet: vanhus-, vammais- ja nuorisovaltuustot. Kaikissa edustus kuntin neuvostoista. Kuntalaiset voivat tehdä aloitteita hva:n toimintaa koskevissa asioissa.</p> <p>1.-2. Perhekeskusten Avoin kohtaamispaikka -toimintamalli valmis. Toimintamallin levittäminen käynnistynyt alueen kuntiin, huomioiden kuntakohtaiset tarpeet ja rakenteet. Avointa kohtaamispaikkatoimintaa on jokaisella perhekeskusalueella. Toimintalupaus otetaan käyttöön. Perhekeskuksen arviointityökalu otettu käyttöön (ensimmäiset vertaisarvioinnit aloitettu -22).</p> <p>1.-2. OLKA-toiminta alkanut 9/23 Ratamokeskus/Kouvola ja keskussairaala/Kotka. Ohjausryhmässä hva:n, kuntien ja järjestöjen edustus. OLKA-sopimuksia järjestöjen kanssa 45 kpl. Vapaa-ehtoisten valmennuksiin osallistunut 30 hlöä. Järjestöihin ohjattu pisteiltä 78 hlöä.</p> <p>1.-2. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma päivitetty: painopiste v. 2024-2025 lasten, nuorten ja perheiden kulttuurihyvinvoinnin edistämistyössä. Kulttuuriläheteyhteistyö hyvinvointialueen ja kuntien välillä aloitettu 10/23.</p>	<p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p>

Huomioitavaa:

- Digihyvinvointi huomioidaan eri toimijoiden kehittämistyössä

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

Nostot ja huomiot:

Kymenlaakson hyvinvointialueen järjestöavustusmalli ja avustuspäätökset vuodelle 2024 hyväksytyt.

- Kysely järjestöille Kymenlaakson hyvinvointialueen järjestöavustusmallin käytännöistä.

OLKA-toiminnan käynnistyminen.

Ikääntyneen väestön hyte-kysely <https://kymenhva.fi/wp-content/uploads/2023/11/Kymenhva-Hyvinvointikysely-ikaantyneille-tai-tulevaisuuden-ikaantyyville-kymenlaaksolaisille-tulosten-tiivistelma.pdf>

→ Kehittämistoimenpiteet viedään alueellisille hyte-työryhmille.

Kulttuurihyvinvointisuunnitelma päivitetty:
painopiste v. 2024-2025 lasten, nuorten ja perheiden kulttuurihyvinvoinnin edistämistyössä.

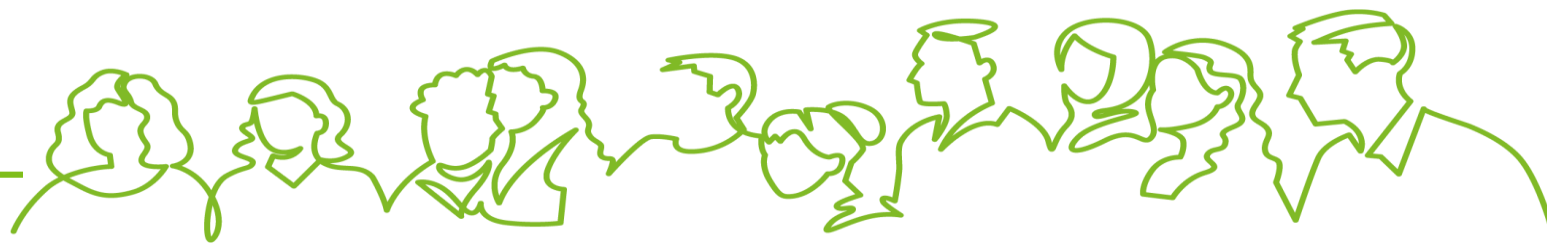
Kymenlaakson kunnissa tehdään esteettömyyskartoituksia 2024-2025
(Kymenlaakson alueellisen turvallisuusohjelman toimenpide).

Nykytilan kuvaus

VAHVUUDET

- Kuntalaisille suunnattujen hyvinvointikyselyiden perusteella suurin osa eri ikäryhmistä kokee elämänlaatunsa hyväksi.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaiskoordinaatio Kymenlaakson hyvinvointialueella, - alueellisten hyte-yhteistyörakenteiden ja –verkostojen uudelleen järjestäytyminen.
 - Liikuntalähetteen käyttöönotto kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä 8/23. Kymenlaakson hyvinvointialueen ja kuntien välinen Liikuntalähete -yhteistyösopimus tehty.
- Järjestöyhteistyön vahvistuminen: Hyvinvointialueen järjestöjen avustusmalli ja avustuspäätökset vuodelle 2024.

Nykytilan kuvaus HAASTEET / KEHITETTÄVÄÄ

- Hyvinvointialueen hyte-työn resursointi, painotus ennaltaehkäisevään työhön.
 - Maakunnallisten ehkäisevän päihdetyön rakenteiden kehittäminen.
- Maakunnallisesti huoli nuorten kasvavista päihdekokeiluista sekä nikotiinituotteiden käytöstä.
 - Vuoropuhelun ja tiedottamisen lisääminen yhdyspinnoilla.
 - Esihenkilöiden ja ammattilaisten sitoutuminen toimintamalleihin.

Kymenlaakson lasten ja nuoren hyvinvointisuunnitelma

Toteutumisen arviointi 2023

Voi hyvin huomennakin!

Kiteytettyjä nostoja ja huomioita

- Lapsivaikutusten arviointiprosessin käynnistäminen, lapsen/nuoren ääni kuuluviin paremmin
- Kymenlaakson HVA:n aluehallitus 21.11.2023 nosti kokouskeskustelussa asiakkuuspäällikön kanssa lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoa ja kouluttautumista
- Asiakaspalautejärjestelmiä kehitetään, asiakkuuden johtamisen hallintamallin käyttöönotto hyvinvointialueen palveluissa 2024
- Peruspalveluissa panostusta osaamisen lisäämiseen vanhemmuuden tukemisessa
- Digitaalisten palvelujen kehittäminen käynnistetty mm. perhevalmennus ja ilmoittautumiset
- Koululaisten poissaoloihin puuttumisen malli on valmisteltu yhteistyössä ja käytössä kaikissa kunnissa, arviointi keväällä 2024

Voi hyvin huomennakin!

Kiteytettyjä nostoja ja huomioita

- Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelmat, myös päihteiden käytön vähentäminen, ehkäisy
- Asiakaspolkujen rakentaminen aloitettu, konsultaatiomalli puheen kehityksen varhaiseen tukemiseen/ perhe, varhaiskasvatus, puheterapia ja neuvola
- Vauvaperheen päihdehoitomalli on käytössä ja jatkokehittäminen käynnissä, ETU-hanke.
- Lasten mielenterveyden tuen polku työstössä
- Kohtaamispaikkatoiminta kaikissa kunnissa
- Maakunnallisen opiskeluhuollon suunnitelma valmistuu alkuvuonna 2024
- Lapsiystävällinen kunta-prosessissa Kotka ja Hamina
- Raportti löytyy: [Hyvinvointisuunnitelma - Kymenlaakson perhekeskus](#)

KYMENLAAKSON LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN ARVIOINTI 2023 JA LISÄTYT PAINOPISTEET 2023/2024

Aloitettu, toimenpide aloitettu ja alkuvaiheessa, uusi toiminta käynnistetty

Käynnissä, toimenpide toiminnassa ja sitä juurrutetaan osaksi toimintaa/palvelua

Käytössä, toimenpide on valmis ja se on osa toimintaa/ palvelua

PÄÄTAVOITE I: Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

välitavoite	Toimenpiteiden eteneminen	Lisättyjä painopisteitä vuodelle -23/-24	Yhteisen työn nostot
<i>Missä on onnistuttava?</i>			
1	1	1	1
<i>Lasten ja nuorten arvostaminen</i>	1	1	1
<i>Vanhemmuuden tukeminen</i>	2	2	2
<i>Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa</i>	3	3	3

Lasten ja nuorten arvostaminen

Kletu: Vaikuttamistyö: lasten ja nuorten äänen esiin tuominen asiakastyössä, palvelujärjestelmässä sekä suurelle yleisölle.
HVA: palautejärjestelmää kehitetään
MLL: Lapsivaikutusten arvioinnin vahvistaminen sekä lasten ja nuorten äänen esiin tuominen

- Nuorille suunnattujen palauteiltojen suunnittelun käynnistäminen (Mikä vituttaa- illat)
- Kymenlaakson hyvinvointialueen nuva käynnistetty ja kunnissa toimivat omat nuorisovaltuustot
- Kohtaamispaikkatoiminnassa otettu käyttöön yhteinen toimintalupaus

Vanhemmuuden tukeminen

Kletu: Eri toimintamuodoissa: eroauttaminen, päiväryhmä, avopalvelut, väkivaltatyö, tapaamispaikka, perhetyö
HVA: ohjattu omahoito aloitettu, näyttöön perustuvien menetelmien käyttö aloitettu
Kouvola: Peruspalveluissa osaaminen lisääminen vanhemmuuden tukemiseen
MLL: huomioiden perheiden monimuotoisuus ja monikulttuurisuus, tukihenkilötoiminta sekä perhe mielessä -toiminta

- Parisuhteen tuen kokonaisuuden suunnittelu käynnistetty
- Perhevalmennuksen digitaalinen kehittäminen aloitettu
- Vauvaperheiden tuki ja ryhmämuotoinen toiminta käynnissä koko Kymenlaaksossa
- Enjaksa.fi verkkopalvelu käytössä
- Perhepolku verkkopalvelu käytössä
- Vanhemmuuden tuen webinaarit
- Kasvatuskoodinaattori palkattu (Kouvola)

Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa

Keltu: Haastavassa erotilanteessa olevien perheiden auttaminen. Eroauttamistyö kasvokkain, puhelimitse, etänä ja chatissa. Lastenvalvojien kanssa tehtävä yhteistyö (Kletu erotyöntekijä) lastenvalvojien vastaanotolla.
MLL: erovertaisryhmät, yksilöohjaus ammattilaisten koulutukset

- Eroverkostot kokoontuvat Etelässä ja Pohjoisessa
- Koulutuksia ammattilaisille järjestetty eroon liittyviin asioihin
- Eroauttamisen polku on valmistunut
- Uusperheiden työkalupakki ammattilaisille valmistunut

PÄÄTAVOITE I: Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	Toimenpiteiden eteneminen	Lisättyjä painopisteitä vuodelle -23/-24	Yhteisen työn nostot
	<i>Missä on onnistuttava?</i>			
4	<i>Lasten ja nuorten terveyden edistäminen</i>		<p>HVA: toimintamalleja arvioidaan ja painopisteen siirto enemmän ennalta ehkäisevään toimintaan, Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille: Palvelua saatavilla neuvolassa ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimipisteissä. (Tärkeä- näyttää, että on vähentänyt merkittävästi 15-25 vuotiaiden raskauden keskeytyksiä alueella)</p> <p>Tulsote, hanketuki: Omahoito-ohjelmia, ohjattua omahoitoa, näyttöön perustuvia menetelmiä (esim. IPC, Cool Kids, Ihmeelliset vuodet) tarjolla matalalla kynnyksellä</p> <p>Liikkuva koulu/varhaiskasvatus toimintamalli käytössä (Kotka, Kouvola) MLL: nuorten mielenterveyden tukemiseen haettu lisärahoitusta. tukioppilastoiminta lukusujuvuuden edistäminen syrjäytymisen ehkäiseminen lasten ja nuorten mielenterveystyön vahvistaminen yksilö- ja ryhmätoiminnan avulla</p>	<p>Erityisesti neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, nuoriso- ja lastenpsykiatria, lastenneurologia, kehitykselliset palvelut ja kuntoutus Rakenteiden muutos taluspaineessa → ennaltaehkäisevän työn tärkeys- painopisteen siirto</p> <p><i>Ristiriidassa työntekijäresurssin kanssa ja potilaspaineen kanssa</i></p> <p>Toimenpiteistä huolimatta terveydentilansa huonoksi tai keskinkertaiseksi kokevien oppilaiden määrä on lisääntynyt kaikissa kouluterveyskyselyyn 2023 osallistuneissa ikäluokissa. (Hamina)</p>
5	<i>Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus</i>		<p>Kletu/MLL: Toimintomme/palvelumme ovat kaikkien saatavilla Kymenlaakson alueella. Järjestölähtöinen toimintamme on Maksutonta. Autamme kasvokkain, puhelimessa, etätapaamisissa ja chatissa: Kletu: Apua eroon, väkivaltaan, vauvan uneen, päihdeongelmallisille vauvaperheille MLL: mm. chatit, lasten- ja nuorten puhelin HVA: digitaalinen perhevalmennus kehittäminen aloitettu, sähköinen ilmoittautuminen ryhmiin, keskitetty asiakasneuvonta, Chat palveluiden kehittäminen, etävastaanotot, Yhdessä tiimit toimivat eri alueilla Tulsote haketuki: Varhaisen tuen uusilla toimintamalleilla ja palveluprosessien kehittämistyöllä on vahvistettu varhaista tukea ja palveluiden tasalaatuisuutta sekä saatavuutta Kotka, Hamina: Lapsiystävällinen kunta prosessi käynnissä</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdessä tiimit toiminnassa koko Kymenlaaksossa - Enjansa.fi ja otn.fi verkkopalvelut käytössä - Digitaalinen perhevalmennus kehittäminen aloitettu - Kohtaamispaikkatoimintaa saatavilla kaikilla perhekeskus alueilla - Asiakasprosessien rakentaminen sujuvammiksi käynnissä <p>Esim. Varhaisen tuen perhetyö, kehityksellisten palveluiden vastaanotto ja lasten kuntoutus sekä perheiden sosiaalityön tiimit perhekeskusalueella vahvistavat perustason palveluja ja vastaavat koko yhteisen perhekeskusverkoston huoleen perheiden kasvavasta tuen tarpeesta</p>

**PÄÄTAVOITE I:
Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy**

	välitavoite	Toimenpiteiden eteneminen	Lisättyjä painopisteitä vuodelle -23/-24	Yhteisen työn nostot
	<i>Missä on onnistuttava?</i>			
6	<i>Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen</i>		HVA: Erytisen haastavat kehitysvammaiset Päihdenuoret MLL: Erytisnuorten ryhmätoiminta	Kymenlaakson poissaoloihin puuttumisen malli käytössä kaikissa kunnissa
7	<i>Turvallinen elinympäristö</i>		HVA: neuvoloissa jaetaan joditabletteja Kouvola: Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma, KiVakoulu MLL: kiusaamisen ehkäisy sekä kiusaamisen jälkihuolto (Selviydytään kiusaamisesta -ryhmät)	Toimenpiteistä huolimatta kouluterveyskyselyn (2023) mukaan peruskoululaiset ovat kokeneet kiusaamista tai osallistuneet kiusaamiseen valtakunnallista keskiarvoa selvästi enemmän. (Hamina)

PÄÄTAVOITE II: Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

välitavoite	Toimenpiteiden eteneminen	Lisättyjä painopisteitä vuodelle -23/-24	Yhteisen työn nostot
<i>Missä on onnistuttava?</i>			
1 <i>Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa</i>	<div style="background-color: yellow; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="background-color: green; width: 100%; height: 15px;"></div>		Kohtaamispaikkatoimintaa saatavilla kaikilla perhekeskus alueilla Kohtaamispaikkatoiminnan verkostot toimivat jokaisella alueella Perhekeskus – ja kohtaamispaikkakyselyt toteutetaan vuosittain
2 <i>Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä</i>	<div style="background-color: red; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="background-color: yellow; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="background-color: green; width: 100%; height: 15px;"></div>		Kohtaamispaikkatoimintaa saatavilla kaikilla perhekeskus alueilla Kohtaamispaikkatoiminnan verkostot toimivat jokaisella alueella
3 <i>Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot</i>	<div style="background-color: red; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="background-color: yellow; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="background-color: green; width: 100%; height: 15px;"></div>	Perhekeskuspalveluja kootaan yhteisiin tiloihin tilasuunnitelman mukaan. Haminan satelliitti Virolahti 2023, Valkeala tammikuu 2024 ja Kouvolan keskusta syksy 2024	Kohtaamispaikkatoimintaa saatavilla kaikilla perhekeskus alueilla Kohtaamispaikkatoiminnan verkostot toimivat jokaisella alueella Perhekeskuksen toimipisteitä on laajasti eri alueilla. Jalkautuvaa toimintaa toteutetaan lasten, nuorten ja perheiden arkiympäristössä sekä kouluissa yms.

PÄÄTAVOITE II: Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

välitavoite	Toimenpiteiden eteneminen	Lisättyjä painopisteitä vuodelle -23/-24	Yhteisen työn nostot
<i>Missä on onnistuttava?</i>			
4	4	<p>MLL: Yhteistyön tiivistäminen, Lasten ja nuorten kuulemisen ja osallisuuden menetelmien kehittäminen ikätasoon nähden HVA/ Tulsote :Maakunnallisen opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyvä koululaisten ja opiskelijoiden kuuleminen. Opiskeluhoillon ohjausryhmään vanhempien ja oppilaiden edustus Kotka: Dialogisuuden vahvistaminen</p>	<p>Palaute käytäntöjä on kehitteillä eri toimijoilla ja palveluilla</p>
5	5	<p>Kouvola: Alueverkostojen ja ydintiimien toiminta yhteistyössä kyläyhteisöjen ja aluetoimikuntien kanssa perhekeskusalueilla MLL: Paikallisyhdistysten ammatillinen ohjaus ja ylisukupolvinen toiminta (esim lukumummi ja lukuvaari-toiminta)</p>	
6	6		<p>Palaute käytäntöjä on kehitteillä eri toimijoilla ja palveluilla Ilmiöpohjainen tarkastelu käytössä eri yhteen sovittavan johtamisen portailla. Alueen asiakas- ja henkilöstökokemuksen kerääminen ja hyödyntäminen alueen perhekeskusten käynnistysvaiheessa ja verkostotyössä (esim. Hamina).</p>

PÄÄTAVOITE III: Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyi ja jalkautuu				
	välitavoite	Toimenpiteiden eteneminen	Lisätyt painopisteet vuodelle -23/-24	Yhteisen työn nostot
	Missä on onnistuttava?			
1	<i>Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Kymenlaakson poissaolojen puuttumisen malli otettu käyttöön koko maakunnassa - HVA, Tulsote/hanketuki: Opiskeluhoillon ja nuorten matalan yhteiset asiakkaat: yhteistyörakenteiden määrittely, puheterapia jalkautui varhaiskasvatukseen - Tulsote/hanketuki: opiskeluhoillon palveluiden yhteiskehittäminen ja kuraattoreiden ja psykologien siirtymän valmistelu sekä alueellisen opiskeluhoillon yhteistyöryhmän perustaminen. <p>MLL: Vahva verkostoyhteistyö eri toiminnoissa, jotta pystymme vastaamaan perheiden tarpeisiin</p>	<p>Yhteistyössä on edetty vaiheeseen, jossa tehdään konkreettista suunnittelutyötä yhdessä. Yhdessä tiimit käynnissä koko Kymenlaaksossa Kohtaamispaikkaverkostot toimivat monitoimijaisesti</p> <p>Asiakaspolkujen rakentaminen aloitettu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konsultaatiomalli puheen kehityksen varhaiseen tukemiseen /perhe, varhaiskasvatus, pte, neuvola • Koulutukset • Tukimateriaalit vahaiskasvatukseen
2	<i>Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut</i>		<p>HVA, Tulsote/hanketuki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lasten mielenterveyden tuen polun yhteiskehittäminen hva:n, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien toimesta meneillään syksyllä 23, Nepsy-polku ja Vauvapolku päivitetty 2023, - Vauvapolon monialainen kehittäjäryhmä kokoontuu säännöllisesti - Vauvaperheiden päihdehoitomalli käytössä ja jatkokehittäminen käynnistynyt (ETU-hanke) - Yhdessä-tiimit jokaisella alueella, yksilöllinen ja yhteisöllinen opiskeluhoolto, yhteiset konsultaatiotiimit eri yksiköiden välillä 	<p>Kohtaamispaikkatoiminta käynnissä kaikilla perhekeskus alueilla</p> <p>Järjestö 2.0 Moniammatillisuuden toteuttaminen vaatii yhdessä luotuja yhteistyörakenteita. Niitä rakennetaan ja ylläpidetään toisiaan arvostavassa toimintakulttuurissa jatkuvan vuoropuhelun kautta.</p>
3	<i>Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä</i>		<p>HVA, Tullas, Tulsote/hanketuki: Suhdeperustaisen, systeemisen työotteen ja tiimimallin levittäminen ja Sytytukurakenteiden vahvistaminen perheiden sosiaalipalveluissa: perheiden sosiaalityön ja lastensuojelun systemiset tiimit, lastensuojelulaitokset</p>	<p>Maakunnallinen malli tehty lapsiperheiden taloudellisen tuen koordinoitiin. Lahjoitustiliä koordinoi MLL Kaakkois-Suomen piiri ry.</p>

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman raportti 2023

*"ikääntyessä eletään täyttä
oman näköistä elämää"*

- ▶ **Kymenlaakson hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alussa. Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma päivitettiin uuden organisaation mukaiseksi.** Ikääntyneen väestön suunnitelmaan on kirjattu maakunnalliseen hyvinvointisuunnitelmaan pohjautuvat maakunnallisesti yhteiset välitavoitteet vuodelle 2023 sekä niille sovitut toimenpiteet. Välitavoitteissa on huomioitu strategiset tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin sekä osallisuuden ja toimijuuden tukemisesta ja mahdollistamisesta.
- ▶ Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman suunnittelukauden tavoitteet ja niille sovitut indikaattorit ovat yhtenevät alueellisen hyvinvointikertomuksen kanssa.
- ▶ **Toimenpiteissä on huomioitu kuntakohtaiset tarpeet sekä eri tahojen osallistuminen niiden toteuttamiseen.** Toimenpiteissä kuvataan konkreettisia toimenpiteitä välitavoitteiden saavuttamiseksi. Välitavoitteet ovat maakunnallisesti yhtenevät, mutta niiden toimenpiteet on laadittu kuntakohtaisesti/toimijakohtaisesti.

- ▶ Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman välitavoitteille asetetuissa toimenpiteissä näkyy vahvasti ikääntyneen väestön toimintakyvyn kokonaisvaltainen tukeminen. **Toimenpiteissä korostuu ikääntyvän väestön osallisuutta ja toimijuutta tukeva toiminta.** Myös ikääntyneen väestön **digiosaamisen vahvistaminen ja tukeminen** sekä päihteiden käytön ehkäisy ja puheeksi ottaminen näkyvät toimenpiteissä. Toimenpiteiden teemoissa nousee vahvasti esille alueellinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä yhteistyön edelleen vahvistaminen.
- ▶ Syksyllä 2023 toteutettiin **kymenlaaksolaisille ikääntyneille kysely** yhteistyössä TulKoti hankkeen kanssa, miten ikääntyneet asukkaat voivat ja millaisia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tarpeita heillä on. Aineisto kerättiin verkkokyselynä ja paperikyselynä hyvinvointialueen kunnissa 14.8.–24.9.2023 ja siihen vastasi 1002 henkilöä. **Kyselyn perusteella voidaan yhteenvetona todeta, että Kymenlaakson hyvinvointialueen ikäihmisten osallisuuden, merkityksellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden tunne ja kokemus ovat hyvällä tasolla, ja suurimmalla osalla vastaajista heidän elämänsä on mielekästä ja aktiivista.**
- ▶ Asukkaiden osallisuuden kokemukset olivat vahvoja: lähes yhdeksän kymmenestä koki elämänsä merkitykselliseksi ja suurin osa koki kuuluvansa johonkin yhteisöön tai ryhmään. Useimmat kokivat pystyvänsä vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun, eli heillä oli vahva tunne toimijuudesta. **Tärkeitä tekijöitä osallisuuden kokemukselle olivat oma terveys ja läheiset ihmissuhteet. Haasteina kuitenkin ilmenivät mm. rahatilanne, sairaudet ja erilaiset kuormittavat ympäristötekijät.**
- ▶ Ryhmiin kuuluttiin, jos se oli mahdollista talouden ja toimintakyvyn puolesta, mutta esim. osa ulkopaikkakunnilta muuttaneista koki itsensä yksinäiseksi. **Alueen ikääntyneet olivat vastausten perusteella liikunnallisesti aktiivisia** – tosin fyysiset rajoitukset, motivaation ja seuran puute vähensivät liikuntaintoa. Oman ympäristön liikuntapaikat tunnettiin hyvin. **Oma ympäristö koettiin pääasiassa hyvin turvallisena, ja toimijuuden tärkeys korostui myös kysyttäessä kotona yksin pärjäämisestä.**
- ▶ Hyvinvointialueen koko aluetta leikkaavat ennaltaehkäisevät sekä kuntien palvelut eivät olleet niin tunnettuja vastaajien keskuudessa.

- ▶ Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman välitavoitteille määriteltyjen toimenpiteiden toteutumista on seurattu alueellisesti Maakunnallisessa Ikääntyneen väestön yhteistyöryhmässä sekä Kymenlaakson hyvinvointialueen omissa palveluissa. **Välitavoitteille asetetut kuntakohtaiset/toimijakohtaiset toimenpiteet on raportoitu kuntakorteille**, joissa myös seurataan toimenpiteiden toteutumista.
- ▶ Hyvinvointialueen aloittaessa toimintaansa yhteistyössä on järjestäydytty uudelleen, Kymsoten aikana on muodostunut tiivis Kuntien ja Kymsoten yhteistyö hyvinvointisuunnitelman ja kuntakohtaisten yhteistyömallien kehittymisen myötä, jota hyvinvointialueen käynnistymisen myötä on pyritty jatkamaan. Myös **järjestöyhteistyö on vahvistunut**.
- ▶ Kuntien ja hyvinvointialueen välitavoitteista nousee esille yhteneviä toimenpiteitä muun muassa avoimien kohtaamispaikkojen ja kaatumisseulaan liittyvien toimenpiteiden osalta. Hyvinvointialueen rooli kohtaamispaikka-toiminassa on ollut Sote - asiantuntijuuden osaamisen tuominen kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön kuntien oman toimintaympäristön mukaisesti.
- ▶ Välitavoitteille asetetut toimenpiteet ovat toteutuneet pitkälti suunnitellun mukaisesti. Pääsääntöisesti suunnitellut toimenpiteet ovat alkaneet ja etenevät tai ovat valmiina. **Korona-pandemian vaikutukset näkyvät edelleen osittain osallistumisissa tapahtumiin ja toimintoihin**. Kunnissa on kaiken kaikkiaan kehitetty ja vahvistettu aktiivisesti ikääntyville kuntalaisille suunnattua toimintaa ja toimintamalleja tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kunnan omien erityispiirteiden ja tarpeiden mukaisesti.

- ▶ Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmaa täydentää yhteiskehittämisenä alueen kulttuuri- ja sote-toimijoiden kesken valmistunut **alueellinen ikääntyneen väestön kulttuurihyvinvointisuunnitelma vuosille 2021-2025**. Sen tavoitteena on lisätä **Kymenlaakson alueen ikääntyneen väestön kulttuurihyvinvointia, osallisuutta sekä kulttuurihyvinvointipalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta**. Lisäksi tavoitteena on yhtenäistää kulttuurihyvinvointityön käytänteitä alueellisesti. Se tukee osaltaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista.
- ▶ Ikääntyneen väestön kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteissa ja toimenpiteissä on huomioitu kolme asiakassegmenttiä; kotona ei ikääntyneiden palveluiden piirissä olevat, kotona asuvat kotihoidon palveluiden piirissä olevat, asumispalveluyksiköissä asuvat. Kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista alueellisesti arvioidaan ikääntyneiden kulttuuriyhteyshenkilöiden verkostossa.
- ▶ Kulttuurihyvinvointisuunnitelman yhteyshenkilöiden tapaamisissa on käyty läpi toteutuneita toimenpiteitä. Yhteistyö jatkuu tiiviinä ja yhteinen tahtotila kulttuurihyvinvoinnin edistämiseen etenee. **Ikääntyneen väestön kulttuurihyvinvointi suunnitelman myötä alueen eri toimijoiden yhteistyö on tiivistynyt ja kulttuurisen hyvinvoinnin merkityksen huomioiminen on vahvistunut**
- ▶ **Erilaisia kulttuuritapahtumia ja tilaisuuksia on järjestetty eri puolilla Kymenlaaksoa** ja laajempaa osallistumista on mahdollistettu digitaalisten ratkaisujen avulla. Kulttuurin saavutettavuutta tukee Kotkassa käynnistynyt Kaiku-korttitoiminta joka jatkuu vakiintuneena ja tulee laajentumaan jatkossa ainakin Haminaan. Kouvolassa Virta-kortti mahdollistaa maksutta tai pienellä kustannuksella kulttuurin, liikunnan ja yhteisöllisyyden palveluita. Kulttuuritarjotin on mahdollistanut kulttuurivierailuja asumisen palveluihin, kotihoitoon sekä muihin ikääntyneiden palveluihin hyvinvointialueella. **Hyvinvointialueen asumispalveluissa ja kotihoidossa toimii kulttuuriyhteyshenkilöitä**. Osassa asumisen yksiköitä on otettu käyttöön yksikkökohtainen kulttuurisuunnitelma, jossa lähtökohtana on asiakkaiden tarpeista ja toiveista kumpuavaryhmämuotoinen liikunta-, harrastus- ja kulttuuritoiminta.

Liitteet:

LIITE 1. Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman raportti 2023:

<https://kymenhva.fi/wp-content/uploads/2023/11/Ikaantyneen-vaeston-hyvivointisuunnitelman-raportti-2023-1.pdf>

Raportti sisältää Kuntakortit:

Hyte-kuntakortti Hamina

Hyte-kuntakortti Miehikkälä-Virolahti

Hyte-kuntakortti Kotka

Hyte-kuntakortti Kouvola

Hyte-kuntakortti Kymenlaakson hyvinvointialue

Hyte-kuntakortti Pyhtää

LIITE 2. Ikääntyneille suunnattu hyvinvointikyselyn tulosten tiivistelmä:

<https://kymenhva.fi/wp-content/uploads/2023/11/Kymenhva-Hyvivointikysely-ikaantyneille-tai-tulevaisuuden-ikaantynville-kymenlaaksolaisille-tulosten-tiivistelma.pdf>

~ Voidaan hyvin yhdessä ~

<https://kymenhva.fi/hyvinvointialue/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/>